

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

28. mai 2013,

seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, milles käsitletakse euro ja muude vääringute kriminaalõiguslikku kaitset võltsimise vastu ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2000/383/JSK

(CON/2013/37)

(2013/C 179/03)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

Euroopa Keskpank (EKP) sai 5. veebruaril 2013 Euroopa Komisjonilt taotluse esitada arvamus seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, milles käsitletakse euro ja muude vääringute kriminaalõiguslikku kaitset võltsimise vastu ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2000/383/JSK⁽¹⁾ (edaspidi „ettepandud direktiiv“). Vastavalt 20. veebruaril 2013 ja 2. aprillil 2013 sai EKP taotlused Euroopa Liidu Nõukogult ja Euroopa Parlamendilt esitada arvamus sama ettepanekud direktiivi kohta.

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5, mille kohaselt tuleb EKPga konsulteerida tema pädevusse kuuluva liidu õigusakti eelnõu puhul. Lisaks põhineb EKP arvamuse andmise pädevus aluslepingu artikli 128 lõikel 1 ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja artiklil 16, kuna ettepanekud direktiiv sisaldab sätteid, mis mõjutavad teatavaid Euroopa Keskpankade Süsteemi ülesandeid. EKP nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanka kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

1. Ettepanekud direktiivi eesmärk ja sisu

Ettepanekud direktiiv asendab nõukogu raamotsuse 2000/383/JSK (võltsimisvastase kaitse tugevdamiseks kriminaal- ja muude sanktsioonide abil seoses euro kasutuselevõtmisega)⁽²⁾ nende liikmesriikide jaoks, kes osalevad selle vastuvõtmisel. Selles säilitatakse väikeste muudatustega enamik nõukogu raamotsuse 2000/383/JSK sätteid, arvestades Lissaboni lepingut. Lisaks täiendab ettepanekud direktiiv nõukogu raamotsust 2000/383/JSK, nähes võltsitud sularaha valmistamise ja levitamise eest miinimumkaristusena ette kuuekuuse vanglakaristuse ning levitamise eest maksimumkaristusena vähemalt kaheksa-aastase vanglakaristuse. Samuti lisatakse sellega uued sätteid, mis kohustavad liikmesriike: a) sätestama teatavate uurimisvahendite kasutamise võimaluse; ja b) tagama, et siseriiklikud analüüsikeskused ja siseriiklikud müntide analüüsi keskused saaksid analüüsida võltsitud eurosid ka kohtumenetluse käigus, et oleks võimalik tuvastada täiendavaid võltsinguid.

2. Üldised märkused

EKP toetab ettepanekud direktiivi, mille eesmärgiks on täiendada 20. aprillil 1929. aastal Genfis alla kirjutatud rahavõltsimise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni ja selle juurde kuuluva protokolli⁽³⁾ (edaspidi „Genfi konventsioon“) sätteid ning aidata kaasa selle kohaldamisel liikmesriikide

⁽¹⁾ COM(2013) 42 final.

⁽²⁾ EÜT L 140, 14.6.2000, lk 1.

⁽³⁾ Rahvasteliidu lepingute seeria nr 2623, 1931, lk 372.

poolt ⁽¹⁾. Lisaks tunnustab EKP asjaolu, et ettepannud direktiivis võetakse arvesse EKP seisukohta, et kriminaalõiguslikku raamistikku tuleb tugevdada karistuste karmistamise ja ühtlustamise, sh standardsete miinimumkaristuste kehtestamise teel. Ühtlasi märgib EKP, et ettepannud direktiivis säilitatakse suures osas nõukogu raamotsuse 2000/383/JSK sätteid, mis tagab õiguskindluse ettepannud direktiiviga kehtestatavale uuele kaitsekorrale üleminekul.

EKP mõistab, et karistuste vastastikuse tunnustamise sätet, mis kehtestati varasemate süüdimõistvate kohtuotsuste tunnustamise eesmärgil nõukogu raamotsuse 2000/383/JSK artikli 9a alusel, ei mõjuta ettepannud direktiivi vastuvõtmine nende liikmesriikide osas, kes on selle sätte juba oma riigi õigusse üle võtnud. Nende liikmesriikide osas, kes ei ole seda veel teinud, näib ettepannud direktiivi artikli 12 kohaselt endiselt kehtivat artiklist 9a tulenev kohustus kehtestada riigisisised reeglid sellise vastastikuse tunnustamise kohta. Selle selgemaks väljatoomiseks soovib EKP siiski lisada ettepannud direktiivi nõukogu raamotsuse 2000/383/JSK artikli 9a sisu.

Kooskõlas ettepannud direktiivi põhjendustega 28, 29 ja 30 märgib EKP, et ehkki Taani ei osale ettepannud direktiivi vastuvõtmisel, võivad Ühendkuningriik ja Iirimaa kaaluda, kas selle vastuvõtmisel ja kohaldamisel osaleda või mitte. EKP arusaama kohaselt kehtivad Taani, Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes, kes ei osale ettepannud direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel, endiselt nõukogu raamotsuse 2000/383/JSK ülevõtmise tähtajad vastavalt ettepannud direktiivi artiklile 12. Selle tagajärjel ei kehtiks Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes ettepannud direktiivis sätestatud uued reeglid. Seetõttu oleks soovitav kutsuda Taani, Ühendkuningriigi ja Iirimaa (kui viimatinimetatud kaks ei osale ettepannud direktiivi vastuvõtmisel) pädevaid asutusi üles võtma endale kohustuseks kohaldada karistuste miinimum- ja maksimummäärasid, tagada tõhusad uurimisvahendid ning kohtuvõimude poolt võltsitud pangatähtede ja müntide edastamine siseriiklikele analüüsikeskustele ja siseriiklikele müntide analüüsi keskustele kooskõlas ettepannud direktiivi artiklitega 5, 9 ja 10. Vastupidine olukord mõjutaks negatiivselt piiriülest koostööd ja leebemate karistustega asukohariigi valimise ohu piiramist.

3. Konkreetsete märkused

3.1. Võltsitud pangatähtede ja müntide potentsiaalne nimiväärtus

Ettepannud direktiivi põhjenduses 19 ja artiklis 5 viidatud võltsitud pangatähtede ja müntide nimiväärtuse osas märgib EKP, et valmistamise seisukohast saab nimiväärtuse kindlaks teha ainult valmis võltsitud pangatähtede või müntide puhul.

EKP märgib, et võltsitud pangatähtede ja müntide mõiste ei piirdu siiski üksnes valmis võltsitud pangatähtede ja müntidega, vaid võib hõlmata ka valmistamisel olevaid lõpetamata võltsitud pangatähti ja münte. EKP rõhutab, et seoses euros või muus vääringus vääringustatud pangatähtede ja müntide pettusliku valmistamise või muutmise (²) võivad õiguskaitseasutused avastada lõpetamata võltsinguid. EKP märgib, et harilikult püüab politsei valerahatöökoja tabamisel sekkuda ajal, mil kuritegu tegelikult toime pannakse. See on hinnangu küsimus ja mõnel juhul võib leiduda üksikuid valmisvõltsinguid ja palju lõpetamata võltsinguid. EKP märgib, et sellistel lõpetamata võltsingutel ei ole nimiväärtust, kuid on potentsiaalne nimiväärtus, mida tuleks arvestada direktiivi eelnõu artiklis 5 ette nähtud proportsionaalse karistuse määramisel. Sellepärast tuleks põhjendust 19 ja artiklit 5 muuta nii, et need sisaldaksid viiteid lõpetamata võltsingute potentsiaalsele nimiväärtusele. Potentsiaalset nimiväärtust tuleks käsitleda kui lisakriteeriumit proportsionaalse karistuse määramisel õigusrikkumiste eest, mis on loetletud ettepannud direktiivi artikli 3 lõike 1 punktides a kuni c.

⁽¹⁾ Genfi konventsiooni on käesolevaks ajaks ratifitseerinud kõik liikmesriigid, välja arvatud Malta.

⁽²⁾ Vt ettepannud direktiivi artikli 3 lõike 1 punkt a.

Lisaks võivad pädevate siseriiklike asutuste avastatud võltsitud pangatähed ja mündid olla peale euro muus vääringus või välimusega. Sellisel juhul peaks pädevatel siseriiklikel kohtuasutustel olema võimalik tuvastada selliste võltsitud pangatähtede ja müntide potentsiaalne nimiväärtus. Seetõttu leiab EKP, et oleks kasulik täiendada põhjendust 19 ja artiklit 5 ning sätestada, et standardsete miinimum- ja maksimumkaristuste puhul võetakse arvesse avastatud võltsitud mitte-euro pangatähtede või müntide asjakohast nimiväärtust või potentsiaalset nimiväärtust.

3.2. Võltsimisega seotud õigusrikkumised, mis hõlmavad pangatähtede tootmisvahendeid ja toormaterjale

EKP on seisukohal, et standardsed miinimum- ja maksimumkaristused peaksid kehtima kõikide ettepanud direktiivi artikli 3 lõikes 1 loetletud õigusrikkumiste puhul. See suurendaks märkimisväärselt karistuste tõhusust ja preventiivset mõju. Sellega seoses, kuivõrd kõige kõrgetasemelisemaid võltsitud pangatähti ja münte valmistatakse kasutades mitmest allikast pärit vahendeid, näiteks võltsitud hologramme liiduvälistest riikidest, toetab EKP ettepanud direktiivi artikli 3 lõike 1 punktis d loetletud õigusrikkumiste, kui neid pannakse toime eriti raskendavatel asjaoludel, lisamist artikli 5 lõikes 4 sätestatud karistuste kohaldamisalasse.

3.3. Kohustus edastada võltsitud pangatähed ja mündid analüüsiks

EKP toetab ettepanud direktiivi tähtsat aspekti, et kohtuasutused võimaldavad siseriiklikel analüüsikeskustel ja siseriiklikel müntide analüüsikeskustel võltsitud euro pangatähtede ja müntide kontrollimist analüüsi ning täiendavate võltsingute kindlakstegemise ja tuvastamise eesmärgil. EKP soovib siiski, et kui võltsimiskahtlusega pangatähtede ja müntide näidiseid ei saa edastada, kuna need on vaja tõenditeks jätta, siis edastatakse need võltsitud pangatähtede ja müntide näidiseid siseriiklikele analüüsikeskustele ja siseriiklikele müntide analüüsikeskustele viivitamatult pärast asjaomase kohtumenetluse lõppemist.

Teksti redaktsiooni ettepanekud, kui EKP on soovitanud ettepanud direktiivi muuta, on esitatud lisa koos selgitustega.

Frankfurt Maini ääres, 28. mai 2013

EKP president

Mario DRAGHI

LISA

Muudatusettepanekud

Komisjoni redaktsiooni ettepanek	EKP muudatusettepanekud ⁽¹⁾
Muudatus 1 Põhjendus 19	
„(19) Liikmesriikidel peaks olema võimalus määrata juhtudel, kui võltsitud pangatähtede ja müntide kogunimiväärtus on tühine või ei kaasne sellega erilisel raskendavatel asjaoludel, lühikest vanglakaristust või jätta vanglakaristus määramata. See väärtuskünnis peaks olema juhtumite puhul, mis ei nõua vanglakaristust, väiksem kui 5 000 eurot ehk suurima euro pangatähe kümnekordne väärtus, ning juhtumite puhul, mis nõuavad lühemat kui kuuekuulist vanglakaristust, väiksem kui 10 000 eurot.”	„(19) Liikmesriikidel peaks olema võimalus määrata juhtudel, kui võltsitud pangatähtede ja müntide kogunimiväärtus või potentsiaalne nimiväärtus on tühine või ei kaasne sellega erilisel raskendavatel asjaoludel, lühikest vanglakaristust või jätta vanglakaristus määramata. See väärtuskünnis peaks olema juhtumite puhul, mis ei nõua vanglakaristust, väiksem kui 5 000 eurot või võrdväärne summa võltsitud pangatähtede ja müntide väärings ehk suurima euro pangatähe kümnekordne väärtus, ning juhtumite puhul, mis nõuavad lühemat kui kuuekuulist vanglakaristust, väiksem kui 10 000 eurot või võrdväärne summa võltsitud pangatähtede ja müntide väärings.”

Selgitus

Põhjendust 19 tuleks muuta, et võimaldada liikmesriikidel kohaldada proportsionaalset karistust seoses lõpetamata võltsitud pangatähtede ja müntidega, millel võib olla ainult potentsiaalne nimiväärtus. Potentsiaalset nimiväärtust tuleks käsitleda kui lisakriteeriumit proportsionaalse karistuse kohaldamisel õigusrikkumiste eest, mis on loetletud ettepanekud direktiivi eelnõu artikli 3 lõike 1 punktides a kuni c.

Lisaks, kuna pädevate siseriiklike asutuste poolt avastatud võltsitud pangatähed ja müntid võivad olla peale euro muus väärings või välimusega, tuleks liikmesriigi pädevatel siseriiklikel asutustel lubada tuvastada selliste võltsitud pangatähtede ja müntide asjakohast nimiväärtust või potentsiaalset nimiväärtust. Seetõttu tuleks põhjendust 19 veelgi täiendada ning märkida selles, et standardsete miinimum- ja maksimumkaristuste puhul võetakse arvesse võltsitud mitte-euro pangatähtede ja müntide asjakohast nimiväärtust või potentsiaalset nimiväärtust.

Muudatus 2

Artikkel 5

„Artikkel 5 Karistused [...] 2. Artikli 3 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud süütegude eest, mis on seotud pangatähtede ja müntidega kogunimiväärtuses alla 5 000 euro ja juhul, kui eriti rasked asjaolud puuduvad, võivad liikmesriigid näha ette muu karistuse kui vanglakaristust. 3. Artikli 3 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud süüteod, mis on seotud pangatähtede ja müntidega kogunimiväärtuses vähemalt 5 000 eurot, on karistatavad vähemalt kaheksa aasta pikkuse maksimaalse vanglakaristusega. 4. Artikli 3 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud süüteod, mis on seotud pangatähtede ja müntidega kogunimiväärtuses vähemalt 10 000 eurot või eriti raskendavate asjaoludega, on karistatavad:	„Artikkel 5 Karistused [...] 2. Artikli 3 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud süütegude eest, mis on seotud pangatähtede ja müntidega kogunimiväärtuses või potentsiaalses nimiväärtuses alla 5 000 euro või alla võrdväärse summa võltsitud pangatähtede ja müntide väärings ja juhul, kui eriti rasked asjaolud puuduvad, võivad liikmesriigid näha ette muu karistuse kui vanglakaristust. 3. Artikli 3 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud süüteod, mis on seotud pangatähtede ja müntidega kogunimiväärtuses või potentsiaalses nimiväärtuses vähemalt 5 000 eurot või vähemalt võrdväärne summa võltsitud pangatähtede ja müntide väärings, on karistatavad vähemalt kaheksa aasta pikkuse maksimaalse vanglakaristusega. 4. Artikli 3 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud süüteod, mis on seotud pangatähtede ja müntidega kogunimiväärtuses või potentsiaalses nimiväärtuses vähemalt 10 000 eurot või vähemalt võrdväärne summa võltsitud pangatähtede ja müntide väärings või eriti raskendavate asjaoludega, on karistatavad:

Komisjoni redaktsiooni ettepanek	EKP muudatusettepanekud ⁽¹⁾
a) miinimumkaristusega vähemalt kuus kuud vangistust;	a) miinimumkaristusega vähemalt kuus kuud vangistust;
b) maksimumkaristusega vähemalt kaheksa aastat vangistust.”	b) maksimumkaristusega vähemalt kaheksa aastat vangistust.
Tekst puudub	5. Lõikes 4 sätestatud karistusi kohaldatakse ka artikli 3 lõike 1 punktis d nimetatud õigusrikkumiste eest, kui need on seotud eriti raskendavate asjaoludega.”

Selgitus

Artikli 5 lõikeid 2 kuni 4 tuleb muuta, et oleks võimalik kohaldada proportsionaalset karistust seoses lõpetamata võltsitud pangatähtede ja müntidega, mille võib olla pelgalt potentsiaalne nimiväärtus. Potentsiaalset nimiväärtust tuleks käsitleda kui lisakriteeriumit proportsionaalse karistuse määramisel õigusrikkumiste eest, mis on loetletud ettepanudud direktiivi artikli 3 lõike 1 punktides a kuni c.

Lisaks, kuna pädevate siseriiklike asutuste poolt avastatud võltsitud pangatähed või mündid võivad olla peale euro muus vääringus või välimusega, peaks liikmesriigi pädevatel siseriiklikel asutustel olema võimalik tuvastada selliste võltsitud pangatähtede või müntide asjakohane nimiväärtus või potentsiaalne nimiväärtus. Seetõttu tuleks artikli 5 lõikeid 2 kuni 4 veelgi täiendada ning sätestada, et standardsete miinimum- ja maksimumkaristuste puhul võetakse arvesse võltsitud mitte-euro pangatähtede ja müntide asjakohast nimiväärtust või potentsiaalset nimiväärtust.

Lõpuks soovime veel hõlmata ettepanudud direktiivi artikli 5 lõikes 4 sätestatud karistustega nende tõhususe ja preventiivset mõju suurendamiseks ka artikli 3 lõike 1 punktis d nimetatud õigusrikkumised, kui need on seotud eriti raskendavate asjaoludega, lisades artiklis 5 uue lõike 5.

Muudatus 3

Artikli 10 lõige 2

„2. Kui vajalikke näidiseid võltsimiskahtlusega pangatähtedest ja müntidest ei ole võimalik edastada, sest selleks, et tagada õiglane ja tulemuslik kohtuprotsess ning kahtlusaluse õigus kaitsele, on neid vaja hoida kriminaalmenetluse asitõenditena, antakse siseriiklikule analüüsikeskusele ja siseriiklikule müntide analüüsi keskusele neile viivitamatult juurdepääs.”	„2. Kui vajalikke näidiseid võltsimiskahtlusega pangatähtedest ja müntidest ei ole võimalik edastada, sest selleks, et tagada õiglane ja tulemuslik kohtuprotsess ning kahtlusaluse õigus kaitsele, on neid vaja hoida kriminaalmenetluse asitõenditena, antakse siseriiklikule analüüsikeskusele ja siseriiklikule müntide analüüsi keskusele neile viivitamatult juurdepääs. Viivitamata pärast kohtumenetluse lõppemist edastavad kohtuasutused vajalikud näidised iga võltsimiskahtlusega pangatähe liigi kohta siseriiklikule analüüsikeskusele ja iga võltsimiskahtlusega münti liigi kohta müntide siseriiklikule analüüsikeskusele. ”

Selgitus

EKP soovib, et kui võltsimiskahtlusega pangatähtede ja müntide näidiseid ei saa edastada, kuna need on vaja jätta tõenditeks, siis edastatakse need võltsitud pangatähtede ja müntide näidiseid siseriiklikele analüüsikeskustele ja siseriiklikele müntide analüüsikeskustele viivitamata pärast asjaomase kohtumenetluse lõppemist.

⁽¹⁾ Rõhutatud kiri osutab EKP ettepanekule lisada uus tekst. Läbi kriipsutatud kiri osutab EKP väljajätmisettepanekule.